

RAPPORT | 2022

SKOLE OL

INDHOLD

- 3 INDLEDNING**
- 4 DE STORE LINJER OM SKOLE OL FØR OG UNDER COVID-19**
  - SKOLE OL 2019 - 2021 | **5**
- 8 BØRNEPERSPEKTIVET**
  - LOKALSTÆVNER | **8**
  - FINALESTÆVNET | **10**
  - DE VIRTUELLE SKOLE OLYMPISKE LEGE 2021 | **11**
- 14 SKOLEPERSPEKTIVET**
  - UNDERVISNINGSPLETFORMEN | **16**
- 21 FORENINGSPERSPEKTIVET**
  - FORENINGERNE | **21**
  - SPECIALFORBUNDENE | **23**
  - KOMMUNERNE | **24**
- 27 KONKLUSIONS- OG UDVIKLINGSPERSPEKTIVER**
  - UDVIKLING AF STÆVNER OG KONKURRENCEKONCEPTER | **27**
  - UDVIKLING AF IDRÆTSUNDERVISNINGEN | **28**
  - UDVIKLING AF FORENINGERNE | **29**
- 30 REFERENCER**
- 31 APPENDIKS 1: METODE**

SKOLE OL

Rapporten udarbejdet af: Charlotte Boslev Præst, Danielle Nørager Johansen, Louise Briand Thomsen, Laura Milsø Stephensen & Lars Breum Christiansen

Udgivet: Januar 2022

Udgiver: Forsknings- og Implementeringscenter for Idræt, Bevægelse og Læring (FIIBL)

UCL Erhvervsakademi & Professionshøjskole, UC SYD og Syddansk Universitet

Billeder: Lars Møller og Lone Dybdal, Skole OL

Layout: Louise Stjerne Madsen, FIIBL
Tryk: Grafisk Center, SDU

INDLEDNING

Den grundlæggende målsætning for Skole OL er at skabe mulighed for, at endnu flere børn oplever glæden ved bevægelse og engagerer sig i idrætsfællesskaber og -aktiviteter. Ambitionen er at skabe Danmarks største idrætsbegivenhed for grundskoleelever med klassebaserede konkurrencer på lokalt og nationalt niveau. Udgangspunktet er tre værdisætninger centreret om: *fællesskab, færdighed og fairplay*.

Danmarks Idrætsforbund (DIF) står bag Skole OL, som støttes af Nordea-fonden, TrygFonden, Billund Kommune og Ole Kirk's Fond. Salling Group (repræsenteret ved Bilka) sponsorerer Skole OL. Aarhus Kommune var i årene 2017-2020 vært for Skole OL Finalen og støttede Skole OL. Salling Group (repræsenteret ved Føtex, Netto og Bilka) sponsorerede Skole OL i årene 2019-2021. I årene 2021-2024 er Billund Kommune, som hjemsted for Børnenes Hovedstad, vært for Skole OL Finalen. Værtskabet er støttet af Ole Kirk's Fond

Skole OL er en flerstrengt indsats, der består af stævnenvirksomhed primært organiseret af lokale foreninger og skoler samt en undervisningsplatform med materialer og forløbsbeskrivelser til idrætsundervisningen. Som en del af den videre udvikling af Skole OL ønsker organisationen dybere indsigt i, hvilke dele af den nuværende indsats, som ser ud til at virke bedst, og hvilke udviklingslinjer det fremadrettet kan anbefales at tage fat på.

For at opnå denne indsigt, har Skole OL indgået et forskningssamarbejde med Forsknings- og Implementeringscenter for Idræt, Bevægelse og Læring (FIIBL). Centerets hovedopgave er at udvikle og formidle ny praksisnær viden om børn og unges idræt og bevægelse i relation til sundhed, trivsel og læring. Hermed udgør Skole OL i kraft af sin udbredelse og sine aktiviteter et interessant bidrag til at styrke viden om samarbejdet mellem skole og foreningsliv, og er på den måde et relevant område for FIIBL's forskning.

Forskningssamarbejdet tager udgangspunkt i Skole OL's egne opstillede mål for perioden 2019-2021. I den periode blev Skole OL dog hårdt ramt af følgevirkningerne af covid-19, der forårsagede flere ændringer og nye aktiviteter. Følgende overordnede områder inddrages i undersøgelsen:

- Børneperspektivet
- Skoleperspektivet
- Forenings- og kommuneperspektivet

Derudover gives indledningsvis en status på Skole OL's udvikling med fokus på tiden op til 2019 og i perioden med covid-19 (2020-2021). Undersøgelsen er baseret på 1) interviews med lærere samt repræsentanter fra idrætsforeninger og kommuner foretaget af FIIBL, 2) Skole OL's egne strategier, handleplaner og spørgeskemabaserede evalueringer med foreninger og skoler, og 3) kandidatafhandling ifm. Skole OL (jf. Appendiks 1).

DE STORE LINJER OM SKOLE OL FØR OG UNDER COVID-19

Skole OL havde sin begyndelse i 2009, hvor det startede som en konkurrence i atletik for skoler i Københavns Kommune. På 10 år udviklede Skole OL sig til at være en landsdækkende idrætsaktivitet - Danmarks officielle olympiske aktivitet for børn - med 12 forskellige sportsgrene, knap 150 stævner med over 60.000 deltagere, fordelt over 83 af landets kommuner (Skole OL, 2020a). Skole OL tilstræber at være *OL i børnehøjde*, og udvikler, tilrettelægger og afholder idrætsaktiviteter i samarbejde med foreninger, kommuner og skoler for børn og unge. Skole OL afvikler først og fremmest lokale stævner i forskellige idrætsdiscipliner, hvor klasserne har mulighed for at kvalificere sig til den nationale Skole OL-finale, som afholdes ét sted i landet. Derudover bidrager Skole OL til åben-skole samarbejder i forskellige former, hvor eleverne lærer om og forbereder sig på disciplinerne til Skole OL. Det indebærer bl.a. en undervisningsplatform primært til brug i idrætsundervisningen og mulighed for forløb med lokale foreninger. Endelig har Skole OL i 2021 udviklet De Virtuelle Skole Olympiske Lege, som er en virtuel klassekonkurrence, hvor eleverne dyst i forskellige konkurrencer, der ikke er relateret til specifikke sportsgrene.

Indtil 2019 omfattede Skole OL aktiviteter for elever på 4.-7. klassetrin, men er sidenhen blevet udvidet til 0.-8. klasse. I sæsonen 2021-2022 kan 0.-3. klasse deltage i De Virtuelle Olympiske Lege, og 4.-8. klasse i de fysiske Skole OL stævner. Skole OL har haft en stor vækst gennem årene og involverer mange kommuner, skoler, foreninger, frivillige, børn og idrætsforbund (Skole OL, 2021).

Ifølge Skole OL's egne evalueringer var der alene fra 2017-2018 til 2018-2019 en stigning fra 52.398 til 58.901 stævnedeltagere, og samtidig steg antallet af stævnedage fra 174 dage til 276 dage (Skole OL, 2019a).

Formålet med Skole OL er at skabe mulighed for, at endnu flere børn oplever glæden ved bevægelse og engagerer sig i idrætsfællesskaber og -aktiviteter. I forbindelse med finansiering af Skole OL 2019-2021 opsatte Skole OL en række målsætninger, som i forenklet form ser sådan ud:

- Udvide Skole OL til alle kommuner og alle alderstrin i grundskolen
- Udvikle rekrutteringsindsatsen til foreningsidrætten
- Udvikle idrætten på børnenes præmisser i skole og forening
- Udvikle undervisningsmaterialer til grundskolens idrætsundervisning
- Styrke samarbejdet mellem foreninger, skoler og kommuner
- Styrke inklusionen i idrætten.

Ifølge Skole OL var der i 2019 brug for et strategisk sporskifte, hvor der skulle sættes mere fokus på det faglige udbytte i relation til idrætsundervisningen, og rekrutteringspotentialen for foreningerne skulle opfyldes. Det indebar bl.a. et øget fokus på forløb for klasserne i foreningerne, udvikling af idrætsundervisningsmaterialer og lancering af værdien "færdighed" (Skole OL, 2019a). Dette blev forstærket i handlingsplanen året efter, hvor "opkvalificering af idrætslærere

→ **FÆLLESSKAB**

Fællesskab er helt afgørende for Skole OL. Skole OL styrker klassernes sammenhold og fællesskab, når klasserne konkurrerer sammen som et hold. Alle elever er med på holdet. De vinder sammen, og de taber sammen. De hjælper hinanden og bakker hinanden op. Til Skole OL oplever eleverne værdien og glæden ved at arbejde sammen.

→ **FÆRDIGHED**

Ligesom OL gør det, skaber Skole OL også begejstring omkring idrætten. Skole OL inspirerer børn til mere idræt. Giver dem lyst til at øve sig og forbedre deres færdigheder. Gennem Skole OL får eleverne kompetencer, som danner grundlag for en idrætsglæde, der er afgørende for et aktivt liv.

→ **FAIRPLAY**

Fairplay handler om respekt for reglerne og respekt for hinanden. Det handler om, at vi alle har et ansvar for at sikre den gode oplevelse, den venskabelige relation og den fair konkurrence.

Skole OL er med andre ord gode, aktive oplevelser med afsæt i et stærkt værdisæt, som børnene kan tage med sig videre ud i livet.

og idrætsfaget" blev specifikt fremhævet. Samtidig blev fokus på direkte målbar rekruttering af medlemmer til foreningen nedtonet til fordel for "foreningsudvikling" og "større samarbejde mellem kommuner, skoler og foreninger" (Skole OL, 2020a).

Skole OL er ifølge deres hjemmeside funderet i de tre børneolympiske værdier: *fællesskab*, *færdighed* og *fairplay* (se boks 1). Skole OL's værdier har udviklet sig gennem årene og er stadig i udvikling. Derudover fokuserer Skole OL på at implementere værdierne mere synligt i deres aktiviteter.

Fra sæsonen 2021-2022 supplerer Skole OL de tre kerneværdier med to rammeværdier: *frivillighed* og *foreningsliv* (Skole OL, 2021a). Skole OL vil fremover lægge større fokus på disse værdier og synliggøre dem gennem kommunikationsindsatser.

SKOLE OL 2019 - 2021

D. 16. marts 2020 lukkede Danmarks folkeskoler ned grundet covid-19 og størstedelen af Skole OL's planlagte aktiviteter i foråret og sommeren 2020 blev aflyst – herunder det planlagte finalemestævne i Billund. Skole OL overvejede efterfølgende mulige alternative aktiviteter, som kunne afvikles med skiftende restriktioner i sæsonen 2020-2021 (Skole OL, 2020b).

Som et alternativ til endnu en aflysning udviklede Skole OL *De virtuelle Skole Olympiske Lege*. Målet var at fremme bevægelse og fællesskab hos eleverne, der grundet covid-19 havde haft det svært. Samtidig skulle det bevare og øge synligheden hos kommuner, skoler, foreninger, frivillige, børn og idrætsforbund, men samtidig ikke opfattes som en afløser for det traditionelle Skole OL med dertilhørende finalemestævne (Skole OL, 2020b). De Virtuelle Skole Olympiske Lege 2021 startede med tilmelding i marts 2021 og efterfølgende optakt i

marts til maj. Det bestod af forskellige aktiviteter, konkurrencer og udfordringer, herunder bl.a. 10 olympiske konkurrencer, hvor klasserne opnåede færdighedsbadges og points. De blev afviklet i perioden fra 25. maj til 18. juni. Der blev endvidere afviklet et online finale-show, hvor der blev udråbt ni vinderklasser.

I 2021 deltog 31.817 elever, 1.505 klasser og 449 skoler i De Virtuelle Skole Olympiske Lege. Eleverne var repræsenteret fra 0.-8. klasse, hvilket var en udvidelse fra den hidtidige målgruppe fra 4.-7. klasse. I alt var 86 kommuner repræsenteret, herunder 10 nye kommuner (Skole OL, 2021b).

Udover De Virtuelle Skole Olympiske Lege for 0.-8. klasse justerede Skole OL sin handleplan ved at opprioritere indsatsen for udviklingen af undervisningsplatformen. Der var samtidig planer om at udvikle et indskolingskoncept, styrke involvering af de ældste elever og øge netværket af kommunale og øvrige aktører (Skole OL, 2020a).

→ VURDERING

Skole OL har siden starten i 2009 været igennem en stor udvikling. Fra udelukkende at bestå af lokale atletikstævner har de formået at udvide konceptet til at være en landsdækkende begivenhed, der samler en stor andel af de danske skoleelever om idrætten, fra størstedelen af kommunerne i Danmark. De er på mange måder en relevant og synlig partner for mange skoler, foreninger og kommuner, når det gælder brobygning mellem skole og fritidsidræt. Samtidig er de lykkedes med at tiltrække den nødvendige finansiering gennem gode samarbejder med fonde, der har kunne se Skole OL's værdi og potentiale.

Under covid-19 epidemien har Skole OL været udfordret i afviklingen af deres normale stævner og forløb i foreningerne. Det gav dog muligheden for lancering af De Virtuelle Olympiske Lege, der

på kort tid fik stor tilslutning på landets skoler. Dette viser, at 1) Skole OL har kapaciteten til at omstille og udvikle et relevant koncept for danske skoleelever, 2) Skole OL har en god kommunikationsplatform, og 3) Skole OL er en accepteret udbyder af materialer og aktiviteter for en stor del af de danske lærere.

Ud fra Skole OL's handleplaner fremgår det, at det er en ambitiøs organisation, der har definerede mål om at fremme glæden ved idræt og bevægelse, få flere børn med i idrætsforeninger og berige idrætsundervisningen. Skole OL er ikke selv tilfreds med "kun" at være et stort nationalt event med deltagelse af et stort antal danske skoleelever, men har ambitionen om at være med til at sikre længerevarende og betydningsfulde idrætsoplevelser for børn og unge.

BØRNEPERSPEKTIVET

I dette afsnit sættes fokus på børnenes oplevelse af Skole OL. Målsætningen hos Skole OL er, at flere børn skal opleve bevægelsesglæde og deltage i idrætsfællesskaber. Ambitionen om øget bevægelse skal ifølge Skole OL foregå på børnenes præmisser, hvorfor Skole OL forsøger at bidrage til en udvikling af bevægelsesaktiviteter i børnehøjde – i skoledagen såvel som i fritiden.

Samtidig er Skole OL funderet på de tre værdier – *fællesskab, færdighed og fairplay* – der alle peger i retning af gode, aktive og styrkende oplevelser for børn. Netop børnene er Skole OL's primære målgruppe. Nærmere bestemt elever i de danske grundskoler. Skole OL ønsker at udvide interessen til hele grundskolen 0.-9. klasse. Der er generelt mangel på tilgængelige empiriske kilder direkte fra eleverne selv, men bl.a. lærerne har i evalueringer og interview fortalt om deres oplevelser, som kan være med til at sætte lys på børnenes perspektiv.

LOKALSTÆVNER

I evalueringen af Skole OL 2019 (som var det sidste, der blev gennemført som planlagt før covid-19) gennemførte 384 lærere spørgeskemaet (Skole OL, 2019b). Her angiver 94% af lærerne, at de deltager for at give eleverne en god oplevelse; 82% angiver, at det er for at styrke klassens fællesskab; og 68% angiver, at det passer godt ind i idrætsundervisningen. 93% af lærerne mener i *høj-* eller *nogen grad*, at deltagelse i Skole OL har bidraget positivt til klassens fællesskab. 73% af lærerne mener i *høj-* eller *nogen grad*, at klassen har udviklet deres færdigheder. Fritekstbesvarel-

serne vidner ligeledes om overordnede positive oplevelser for børnene, men også om, at konkurrence-formatet udfordrer nogle, og at retningslinjer og overholdelse af disse skaber en del frustrationer.

I FIIBL's interviewundersøgelse optræder *fællesskabet* som den centrale værdi, der sættes i spil for børnene ved deltagelse i Skole OL, både i forbindelse med stævner og undervisningsforløb. Ordet *fællesskab* optræder i samtlige interviews og italesættes i høj grad som den største årsag til, at Skole OL er en succes.

"Fællesskabsånden var kæmpe høj. Uanset om man vandt eller tabte, så blev alle klappet ind – også dem, der kom til sidst." (Citat: Skolelærer)

Hvad angår de to andre F'er – *færdighed og fairplay* – er det et mere broget billede, der tegner sig. Fairplay bliver primært sat i spil, når der tilfældigt opstår konkrete situationer, hvor børnene oplever, at noget ikke er fair. Her er særligt de involverede foreningsaktører opmærksomme på at sætte gang i refleksioner hos børnene omkring fairplay. Et konkret eksempel i forbindelse med et undervisningsforløb i roning blev beskrevet af en foreningsaktør:

"Fairplay dimensionen bliver primært italesat, når en specifik situation opstår og indbyder til det. I enkelte tilfælde har man aktivt forsøgt at fremprovokere en situation, hvorudfra man kunne diskutere fairplay. Fx i roklubben hvor eleverne selv måtte gå sammen i grupper og de stærkeste drenge altid går sammen. Her havde

foreningen indstillet romaskinerne forskelligt, således konkurrencen endte med at blive mere lige. Til gengæld var betingelserne for konkurrencen unfair – og den diskussion blev oplevet som meget værdifuld.” (Citat: Foreningsaktør)

Hvad angår færdigheds-dimensionen, er de fleste aktører fra FIIBL's undersøgelse enige om, at det er nødvendigt med undervisningsforløb, hvis der skal være en udvikling i børnenes færdigheder inden for en specifik idrætsgren. Børnenes oplevelse af at deltage i undervisningsforløb i en idrætsforening viser, at der er et potentiale, som kan noget ekstra ift. nogle elever. Dét at komme ud af de vante rammer og prøve noget nyt i forbindelse med idrætsundervisningen motiverer og skaber en bevægelsesglæde hos eleverne. Måske særligt relevant for nogle af de børn, som normalt ikke har succesoplevelser i idrætsundervisningen. Dette uddybes af en foreningsaktør i følgende citat:

”Så er der også elementet af, at klasserne kommer ud af de vante rammer, hvor det måske ikke er de samme, der er dygtige, fordi disciplinerne er anderledes end hvad de er vant til. Det giver da noget selvtillid, da det ikke lige er fodbold, der bliver praktiseret.” (Citat: Foreningsaktør)

Et konkret eksempel på dette, kom frem under et interview med en repræsentant fra en roklub, hvor en af de lidt store drenge havde fået en positiv oplevelse med roning, da han pludselig havde en fordel i forhold til sine klassekammerater. Denne succesoplevelse medførte, at han efterfølgende startede til roning. Dette er et eksempel på, at Skole OL kan være med til at give børn succes-

oplevelser med forskellige idrætsgrene, som de måske ellers aldrig havde prøvet eller startet til. Blandt flere af de interviewede aktører i FIIBL's undersøgelse, nævnes det, hvordan Skole OL bidrager til en anderledes idrætsoplevelse for børn i form af rammer som skolerne ikke har mulighed for at tilbyde selv. En lærer italesætter det således:

”Det var en super fed og spændende oplevelse for eleverne, fordi den har været anderledes.” (Citat: Lærer)

Og en foreningsrepræsentant italesætter mødet med foreningen og nogle unge instruktører:

”Bare det, at eleverne kommer ned i en idrætsforening, de ikke har været i før – så har de allerede engagementet. Hvis vi så møder dem i øjenhøjde fra foreningens side – vi får fx vores unge i gymnasiealderen der måske har et sabbatår til at stå for nogle af timerne – så får de hurtigt oplevelsen af succes. Det er spændende at være et andet sted.” (Citat: Foreningsaktør)

En anden dimension, som fremgik tydeligt af interviewene, var konkurrence-dimensionen. Her er de interviewede aktører splittede omkring deres holdning til konkurrenceaspektet i forhold til børnenes oplevelse ved Skole OL.

På den ene side, er konkurrencedelen i stor grad dét, der er med til at motivere børnene til at deltage. På den anden side, opfattes det som en udfordring for fællesskabsfølelsen og fairplay-dimensionen. For mange elever opfattes det som en motivationsfaktor i undervisningen, at man

som klasse kan kvalificere sig til finalen. Omvendt kan konkurrence-dimensionen også være med til, at udstille de børn, som ikke klarer sig godt på resultatsiden, og måske ofte ikke gør dette. Nogle oplever, at det kan være en fordel at niveauinde dele eleverne til stævnerne, så alle kan konkurrere på deres eget niveau og dermed være en del af aktiviteterne. Der er mange holdninger til, hvordan børn bør konkurrere og opleve sejr og nederlag, men der er stor enighed om, at det ikke er nok at være heppekor.

FINALESTÆVNET

Hvis man tager udgangspunkt i Skole OL's egne evalueringer med eleverne, der deltog i finalen i 2019 i Aarhus, får man et overordnet positivt indtryk af elevernes oplevelser (Skole OL, 2019c). I alt gennemførte 342 elever spørgeskemaet ud af ca. 11.000 deltagende elever i finalestævnet. 94% af eleverne angav, at stemningen til finalen var god, 65% syntes at der var fairplay, og 66% angav, at klassen var blevet bedre til den sportsgren, de deltog i. Derudover kom flere af eleverne med positive tilkendegivelser i fritekstbesvarelser:

”Jeg synes, at det har været en af de bedste dage, jeg længe har haft.” (Citat: Elev fra finalestævne, 2019)

”Jeg synes, det var en mega fed oplevelse, og fedt at man er sammen som et hold.” (Citat: Elev fra finalestævne, 2019)

Disse citater stemmer overens med Skole OL's vision om at skabe et Skole OL i børnehøjde og gode idrætsoplevelser. De øvrige fritekstbesvarelser vidner dog også om, at der er mange, som deltager i Skole OL's finalestævner, og at der er mange aktiviteter, som skal afvikles på kort tid. Tidspres, manglende informationer, missede aktiviteter og trængsel i forbindelse med nogle af aktiviteterne er elementer, som nævnes flere gange i fritekstbesvarelserne. Elevernes oplevelse af finalestævnet bakked op af de 105 lærere, som deltog i spørgeskemaevalueringen i 2019 (Skole OL, 2019d). Således giver 73% af lærerne karakteren 4 eller 5 på en skala fra 1-5 ift. en generel vurdering af Skole OL-finalen. Fritekstbesvarelserne vidner generelt om gode oplevelser og mindre praktiske og konkurrencetekniske udfordringer.

I FIIBL's interview med henholdsvis repræsentanter fra lokale idrætsforeninger og skolelærere fremgår det, at Skole OL-stævnerne er en festdag. Det gælder både lokalstævner og det store finalestævne, hvor deres altoverskyggende formål er, at børnene skal have en god oplevelse. Én af skolelærerne, der har været afsted til finalestævnet, beskriver sine elevers oplevelser således:

”Oplevelsen af finaleeventen var meget overvældende, fordi der var mange unge mennesker [...] De synes det var fantastisk og vi havde vejret med os heldigvis. Stemningen summede af liv, glade stemmer, og man kunne fornemme en fantastisk stemning. De glædede sig til at komme i gang med dagen.” (Citat: Skolelærer)

En festdag kræver dog mere end blot lir og god stemning. Flere af skolelærerne giver udtryk for, at finaler dagene, foruden festligheder og glæde blandt eleverne, er forbundet med en række elementer, som ikke foregår på børnenes præmisser. Heriblandt nævnes: lange taler, kaos og forvirring over, hvor man skal være hvornår, og en masse ventetid, som indbyder til relativ stor inaktivitet på en ellers intenderet bevægelsesdag.

”Der gik ufatteligt meget tid på meget lidt aktivitet i virkeligheden.” (Citat: Skolelærer om finalestævne)

I interviewene er der, som nævnt ovenfor, både eksempler på gode og dårlige oplevelser med Skole OL-finalestævnet. Flere har en oplevelse af, at børnene ikke bevæger sig synderligt meget i løbet af finalestævnet, sammenlignet med hvor

mange idrætstimer, der går til formålet. Samtidig afholdes finalestævnet kun ét sted i landet, hvilket giver mange klasser lang rejsetid og et ophold med overnatning, som kræver mange (lærer) ressourcer. En deltager fra interviewet foreslår, at man kunne afholde flere mindre regionale finalestævner i stedet for et stort, hvilket ville nedsætte tids- og ressourceforbruget markant for mange skoler.

DE VIRTUELLE SKOLE OLYMPISKE LEGE 2021

Som tidligere nævnt udviklede Skole OL De virtuelle Olympiske Lege i kølvandet på den verserende covid-19 situation. Til at evaluere det nye initiativ gennemførte skole OL en spørgeskemaundersøgelse, som giver indsigt i elevernes oplevelse af aktiviteterne. Ud af ca. 32.000 deltagende elever beror evalueringen dog kun på 69 besvarelser. Af disse elever angav 63,5%, at det var svært at konkurrere sammen med sine klassekammerater, og 81,2% vil være med igen, hvis det afholdes næste år. Evalueringen indeholdt også mulighed for fritekstbesvarelser, hvor eleverne har beskrevet deres oplevelser med De Virtuelle Skole Olympiske Lege således:

”Det var dejligt at få lov til at være med. Det var nogle gode konkurrencer. Det må gerne være virtuelt igen til næste år.”

”Altså, jeg kan ikke sætte ord på hvor svært det har været. Og rigtigt meget fællesskab og gode, sjove fællesaktiviteter.”

”Jeg syntes det var svært at være aktiv i timerne og øve os på en masse”.

”Sjovt at få rørt sig lidt. Men det bedste var, at der ikke var lektier.” (Citater fra eleverne i De virtuelle Skole Olympiske Lege)

På trods af den meget lille stikprøve og begrænset information i fritekstbesvarelserne, giver citaterne en indikation af, at Skole OL har afviklet et alternativt event, som er blevet godt modtaget. De deltagende elever har givet generelt udtryk for, at de har haft en positiv oplevelse med fysisk aktive fællesskaber.

Der blev også foretaget en evaluering af lærernes oplevelser, som kan understøtte elevernes synspunkter.

Spørgeskemaet blev sendt ud til lærerne via mail og har en svarprocent på 19,3%, hvilket svarer til 175 lærere. Lærerne angiver også her, at den vigtigste grund for deres deltagelse i Skole OL, er, at deres klasse får gode oplevelser og at de får styrket deres fællesskab. Desuden svarer 37,9% af lærerne, at oplevelsen med det virtuelle Skole OL var rigtig god, mens 49,5% mener, den var god. I lærernes besvarelser angiver 89,7%, at niveauet i konkurrencerne passede til deres klasser. Dette er et centralt punkt for Skole OL, som stræber efter at skabe aktiviteter, som passer til klassetrinene.

→ VURDERING

Først og fremmest skal det fremhæves, at der er en mangel på kvalitet i det empiriske grundlag, der handler om børnenes oplevelser med Skole OL. Størstedelen af den viden, som præsenteres i dette afsnit, Børneperspektivet, stammer fra de voksnes perspektiv på børnenes oplevelser. Desuden er svarprocenten fra Skole OL's egne evalueringer i den lave ende. Dette er en svaghed, som Skole OL er opmærksom på, og som styrkes i den kommende sæson.

Når det er sagt, er der ingen tvivl om, at Skole OL overordnet set er en rigtig positiv social idrætsoplevelse for mange børn. Udsagn fra både lærere, foreningsrepræsentanter og elever peger i retning af, at børnene går op i konkurrencerne, og er involverede enten som deltagere eller som opbyggende tilskuere. Der er dimensioner ved stævnerne, som med fordel kunne tillægges et større fokus, fx aktivitetsmængden ved stævneafholdelse, trængslen, talerne og tydeligere regelsæt. Endelig er konkurrence-elementet et paradoks i Skole OL.

På den ene side er konkurrencen det motiverende og en helt naturlig del af sporten, som gør at mange børn går op i det. På den anden side skaber konkurrencen også tabere, og er ofte en medvirkende årsag til konflikter og negative oplevelser med fx regeloverholdelse.

Den anden del af Skole OL's aktiviteter, der omhandler forberedelserne til stævnerne og forløb med foreninger er helt centralt ift. at løfte ambitionen om både rekruttering af børn til foreningerne og for deres oplevelse af mestring af færdigheder.

Der er indikationer på, at ambitionen kan lykkes under de rette omstændigheder. Men udover længerevarende forløb på skoler og i foreninger kræver det godt forberedte foreninger, frivillige og lærere med de rette intentioner. Men mest tyder på, at Skole OL ofte bliver en god - men flygtig - oplevelse for børnene. Denne udfordring er Skole OL opmærksom på i deres handleplaner.

SKOLEPERSPEKTIVET

I dette afsnit er der fokus på idrætsundervisningen i skolen og på *åben-skole* - altså samarbejde mellem skole og idrætsforeninger. Skole OL har et mål om at være en kendt, accepteret og værdifuld partner for skolerne, hvilket bl.a. indebærer at udvikle og formidle undervisningsmaterialer og -forløb af høj kvalitet.

I Skole OL's egen evaluering fra 2019, hvor 384 lærere gennemførte et spørgeskema, fremgår det, at 63% af lærerne har deltaget med klasser i atletik som den klart største disciplin af de ni mulige (Skole OL, 2019b). De deltagende lærere var overordnet positive for deltagelsen i Skole OL, og 89,5% svarede, at de ville tilmelde deres klasse igen året efter, og 96,4% at de ville anbefale Skole OL til andre idrætslærere. I forhold til samarbejdet mellem skole og forening, er det forskelligt, hvorvidt skolerne har haft et samarbejde med foreninger. 61,5% af lærerne har ikke haft samarbejde med en forening. Af dem vil 15,7% gerne have kontakt til en lokal forening. De resterende lærere har haft samarbejde med foreninger på forskellig vis: 7,1% har haft en træner på besøg i klassen; 16,7% har haft klassen med på besøg i den lokale forening, 9,6% har deltaget med klassen i et forløb hos foreningen, og 3,0% af lærerne har selv deltaget i et kursus hos en forening (Skole OL, 2019b).

Da Skole OL i 2019 foretog evalueringen, var undervisningsplatformen ikke så udbygget, som den er i dag. Dengang svarede 11% af lærerne, at de havde anvendt materiale fra undervisningsplatformen, og 36,3% vidste ikke, at det fandtes. Samtidig er det bemærkelsesværdigt, at kun

67,8% af lærerne angiver, at Skole OL passer godt ind i idrætsundervisningen, og at 48,5% angiver, at deres deltagelse i Skole OL udvikler elevernes færdigheder i idræt.

I FIIBL's interviewundersøgelse blev der foretaget fire interviews med lærere fra forskellige skoler i landet. Nogle lærere tog del i Skole OL for år tilbage, mens andre tog del i forløb umiddelbart inden covid-19 pandemien lukkede landet ned. Det er forskelligt, hvorvidt lærerne har taget del i undervisningsforløb i foreninger, selvarrangerede undervisningsforløb med brug af undervisningsmateriale, og/eller lokalstævner og finalestævner. De fleste lærere forbinder dog Skole OL med konkurrence og stævner.

En aktør italesætter det:

"Med Skole OL tænker jeg: "konkurrence". Men idræt er også mere end bare "konkurrence". Det skal give mening." (Citat: Lærer)

En anden aktør sætter flere ord på:

"Det handler jo om hvilket udbytte, man gerne vil have med deltagelsen i Skole OL - er det konkurrencen, er det lysten til at bevæge sig eller fællesskabet der lægges vægt på? Det er der, hvor jeg synes, at Skole OL bliver meget konkurrence præget, hvor det er mere vigtigt for mig at vægte nogle af de andre parametre." (Citat: Lærer)

En af Skole OL's visioner er, at Skole OL skal på skoleskemaet, og at der dermed skal være mere fokus på åben-skole-samarbejder mellem skoler og foreninger udover stævne-aktiviteterne. Som tidligere nævnt, havde 61,5% af lærerne i 2019 ikke haft samarbejde med en forening op til stævnerne. I interviewene angives *tid* som en udfordring for at få iværksat længerevarende forløb med foreningerne. Desuden lægger nogle af lærerne vægt på, at idrætsfaget indeholder mere end *konkurrence*, som er en dimension, de i høj grad forbinder med Skole OL.

Fællesskabet er indiskutabelt den af Skole OL's tre værdier, der i højest grad italesættes som en grund til, at Skole OL er en succes. Som tidligere nævnt kom det til udtryk i Skole OL's egen evaluering fra 2019, hvor 82% af lærerne angiver det som grund til deres deltagelse. Det italesættes i samtlige interviews i FIIBL's undersøgelse:

"Fællesskabet var gennemsyrende, fordi de i to ud af tre af de tekniske fokuspunkter skulle holde sammen. Der er man som klasse fælles om at vinde." (Citat: Lærere)

Hvad angår fairplay tyder interviewene på, at det for det meste indgår implicit i Skole OL-aktiviteterne og sjældent bliver italesat, medmindre der opstår en konflikt, som indbyder til det. I enkelte tilfælde har man aktivt fremprovokeret en situation, hvorudfra man kunne diskutere fairplay. Det var tilfældet i roklubben, som er beskrevet ovenfor, hvor roklubben lod eleverne danne ulige hold, som i stedet fik forskellige sværhedsgrader på romaskinen uden de vidste det. Dette gav en god diskussion om fairplay, og om lige muligheder i konkurrence.

Færdighedsdimensionen er i høj grad afhængig af mængden og kvaliteten af undervisningsforløb enten på skolen eller i foreningerne, hvilket ikke er en selvfølge. For at styrke færdighedsdimensionen, har Skole OL sat mere fokus på åben-skole samarbejder og etableret en undervisningsplatform til at understøtte lærernes idrætsundervisning med henblik på træning i Skole OL's sportsgrene. Åben-skole samarbejdet anses generelt for at være godt på tværs af de interviewede lærere, og flere ser en fordel i at få foreninger til at bistå med undervisning i idrætsgrene, hvor deres egne kompetencer ikke rækker. Lærerne italesætter dog et dilemma ift. de frivillige vs. lærernes idrætslige og pædagogiske kompetencer.

"Foreninger er frivillige, vi gør det som en del af vores arbejde – fra mit perspektiv kunne det godt være vanskeligt at få foreningerne til at varetage både undervisningsforløb og stævneafholdelse. Det ville jo være dejligt og de kan også give inspiration. Men de er frivillige. Så ligger der også noget andet i, at vi som lærere

er pædagogisk uddannede, og deri ligger nogle andre mål end et foreningsperspektiv kan yde. Jeg mener, at vi som lærere rammer bredere hos eleverne, men de kan selvfølgelig også motivere nogen på en anden måde.” (Citat: Lærer)

De interviewede skolelærere viser generelt stort engagement i Skole OL, og for én lærer førte det til, at han startede en atletikklub for at give sine elever muligheden for at komme til Skole OL:

”Skole OL er faktisk hele årsagen til, at jeg startede Fredericia Atletikforening op. Jeg var idrætslærer på en skole i Fredericia, hvor vi begyndte at deltage i Skole OL i den forstand, at vi gik ind og indtastede nogle resultater i idrætsundervisningen. Der gik det op for mig, hvor vanskeligt det var at kvalificere en klasse via tast-selv systemet. Det var meget nemmere via de her lokalstævner. Så jeg tænkte, vi da bare skulle deltage i et lokalstævne, men der var ikke nogen lokalstævner i Fredericia. Så fandt jeg ud af, der heller ikke var nogen atletikklub. Det var der heller ikke i Middelfart, hvor jeg bor. Så ringede jeg til Atletikforbundet med henblik på at finde ud af, hvordan man egentlig starter en atletikklub. Så kørte den ligesom derfra. Jeg troede det var mere vanskeligt, men det blev egentlig ret hurtigt. Og i efteråret 2018 afholdt vi første lokal stævne i atletik for 4. årgang.” (Citat: Foreningsaktør)

Skole OL har en ambition om at komme på skoleskemaet og få en endnu mere central rolle i idrætsfaget end de korte besøg på stævnedage. Denne ambition ses som central for målet om at bidrage til reel udvikling af færdigheder og rekruttering af flere børn til foreningerne. Her begiver Skole OL sig længere ind i en uddannel-

seskontekst, som for det første stiller flere krav til de materialer og produkter, der udvikles. For det andet indebærer det konkurrence og sammenligning med andre udbydere. Flere af de interviewede i FIIBL's undersøgelse undrer sig for eksempel over, at Skole OL og Dansk Skoleidræt ikke samarbejder mere om den samme dagsorden. En lærer giver i interviewet med FIIBL et alternativt bud på, hvad Skole OL kunne bidrage med i undervisningen. Helt konkret oplever han en administrativ vanskelighed ved at registrere elevernes præstationer i fx undervisningen, hvilket kan være med til at give eleverne viden om deres forbedringer af færdigheder. Han foreslår derfor konkret en app, som eleverne kan logge på med deres uni-login, hvor de kan registrere deres tider og resultater. På den måde vil man kunne følge med i, hvor godt de klarer sig fra gang til gang, og hvor meget de har forbedret sig

UNDERVISNINGSPLATFORMEN

Med henblik på at opnå indsigt i idrætslæreres syn på Skole OL's undervisningsplatform, har FIIBL foretaget interview med fire idrætslærere i januar 2022. Lærerne havde ikke anvendt platformen før, men blev under interviewene introduceret til platformen og spurgt ind til deres oplevelse af brugervenlighed og umiddelbare anvendelsesmuligheder i undervisningen. Overordnet udviser idrætslærerne en positiv holdning til undervisningsplatformen, men kommer også med nuanceret og alsidige perspektiver på, hvordan Skole OL's undervisningsplatform kan blive endnu bedre og appellerer endnu mere til flere idrætslærere.

Alle fire idrætslærer møder Skole OL's undervisningsplatform med stor begejstring. Lærerne beskriver, at de finder platformen indbydende, intuitiv, designet med behagelige farver, meget visuel og overskuelig. Lærerne pointerer også, at undervisningsplatformen indeholder mange forskellige idrætsgrene. En lærer udtaler, at de mange idrætsgrene kan være med til at gøre undervisningen alsidig. Derudover er en af lærerne også begejstret over de forskellige muligheder og udtaler sig:

“Jeg er allerede solgt.” (Citat: Idrætslærer)

Derudover udviser lærerne stor tilfredshed med platformens tre muligheder for at tilgå materialerne. Lærerne kan vælge enkelte aktiviteter, færdige lektioner og færdige forløb. De tre muligheder er med til at undervisningsmaterialet fremstår støttende og styrende for opbygningen af egen undervisning. En lærer beskriver, at vedkommende godt kan lide, at materialet kan være med til at sætte rammerne om undervisningen. I det hele taget, er der konsensus om, at materialet forbereder dem godt til deres idrætsundervisning. Det beskrives, at det er nogle fine sammensatte forløb, og der er en god mulighed i, selv at sammensætte lektioner og forløb. Dog gives der udtryk for, at der skal tilføjes et værktøj, hvor man kan tilføje egne aktiviteter:

“Jeg kunne godt tænke mig, at der var den der mulighed for at når man sammensætter selv, at man selv kan klikke og tilføje egen aktivitet.” (Citat: Idrætslærer)

Generelt har lærerne en positiv oplevelse af undervisningsmaterialets indhold i relation til muligheder for progression og differentiering. Lærerne oplever, at materialet er til at gå til, og de kan re-didaktisere materialet og overføre til egen klasse. To lærere beskriver, at de ser progression i selve forløbene ved, at materialerne starter med en legende tilgang og bevæger sig mere og mere over i konkrete tekniske færdigheder. Lærerne ser også mulighed for, at de selv kan være med til at skabe progressioner og regressioner i de enkelte øvelser og lektioner gennem deres egen viden og kompetencer til at aflæse energien og kendskabet til deres egen klasse. Lærerne beskriver, at når de udforsker materialet kan de gennemskue, at nogle af øvelserne skal re-didaktiseres til deres egen klasse, ud fra klassens behov og forudsætninger:

“Jeg har en meget bred klasse, sådan rent idrætsfagligt og niveaumæssigt, så der ville jeg tænke i nogle forskellige baner.” (Citat: Idrætslærer)

Dertil uddybes det, at vedkommen ud fra sine egne erfaringer med klassen ville tilpasse øvelserne, så alle i klassen kan være med. Modsat undrer en anden lærer sig over, at der ikke er tænkt mere differentiering i Amerikansk fodbold i relation til elevernes klassestrin og alder.

På noget af undervisningsmaterialet illustreres det, hvordan man kan lave en historisk eller kulturel introduktion til sit forløb i en specifik sport. To lærer oplever, at det er fint med denne historiske

eller kulturelle introduktion, der kan sætte et forløb i perspektiv. En anden lærer så gerne, at der var et større fokus på temaer, refleksionsøvelser og andre vidensområder i undervisningsmaterialet, såsom samarbejde, kultur, historie, sundhed. Dette begrundes med, at undervisningsmaterialet på nuværende tidspunkt centrerer sig meget om sporten, og har fokus på færdigheder og præstationer. Undervisningsplatformen kan altså ikke stå alene, men kræver at lærerne selv sætter fokus teorier og temaer:

“Den har rigtig mange fine aktiviteter (...) men meget i den her forstand med, at de skal lære nogle færdigheder, og så må jeg selv finde ud af hvordan jeg tydeliggør temaet selv.” (Citater: Idrætslærer)

Interviewene viser også, at idrætslærerne har forskellige syn på konkurrence i undervisningen. En lærer beskriver, at vedkommende ser konkurrence som en god motivationskilde for børn:

“Hvis der er noget som kan motivere børn, så er det konkurrence (...) det er ligesom et krydderi

i idrætsundervisningen (...) det er en måde lige at motivere på.” (Citater: Idrætslærer)

Andre lærere ser dog også begrænsninger ved konkurrence, og italesætter at der er nogle af eleverne, som kan miste motivation ved hele tiden at skulle måles og vejes ift. resten af klassen. De giver udtryk for, at der skal være mere fokus på læring og mindre på konkurrence. Flere af lærerne reflekterer over konkurrenceelementet i undervisningsmaterialet, og mener at konkurrence også har læringspotentiale og fx kan anvendes i temabaseret idrætsundervisning:

“Man kan sagtens bruge fodbolden i sig selv og lave samarbejdsøvelser, fairplay” og “Jeg tror sagtens man kan tage konkurrencesport, så det bliver mere dannelsesorienteret.” (Citater: Idrætslærer)

I forlængelse af det undrer det en af lærerne, at fairplay har sit eget forløb og ikke er integreret i de andre forløb. Lærerne ser generelt flere fordele ved at aktiviteter og forløb er udviklet med afsæt i foreningsidrætten, da de anser foreningerne

som eksperter i deres idrætsgren. Det bliver også fremhævet, at det kan være med til at få flere børn til fritidsidræt:

“Der er for få børn der går til noget i deres fritid, så det er med til at inspirere dem til at prøve noget nyt.” (Citater: Idrætslærer)

Det uddybes, at de mere alternative sportsgrene på undervisningsplatformen, kan være med til, at eleverne får øjnene op for andre sportsgrene. Det italesættes dog også, at undervisningen skal indeholde andre dimensioner end foreningsidrætten:

“Det skal jo helst ikke blive foreningsidræt, det skulle gerne være skoleidræt og ikke så meget en præstationskultur, men mere en læringskultur man får skabt sig.” (Citater: Idrætslærer)

→ VURDERING

Når man ser samlet på den tilgængelige empiri, er der ingen tvivl om, at Skole OL er en både kendt, accepteret og værdifuld partner for rigtig mange skoler og lærere i Danmark. Undervisningsplatformen for samarbejdet mellem foreninger og skoler – især udbydelsen af lokale stævner i mange idrætsgrene – er en helt essentiel del af Skole OL, der med evalueringerne fra 2019 har vist sig værdifulde. Skole OL er dog også klart mest kendt for denne del, men har ambitioner om at være en større del af idrætsundervisningen i skolen og elevernes tilegnelse af idrætslige færdigheder. Arbejdet med at realisere denne ambition er delvist blevet sat tilbage af covid-19, men Skole OL har i perioden haft et særligt fokus på at få udviklet en stor undervisningsplatform. De interviewede lærere er generelt meget positive overfor Skole OL's undervisningsplatform, og finder, at den er meget anvendelig og bidrager til kvaliteten i idrætsundervisningen. De fleste påpeger også, at den ikke kan stå alene, men der er brug for idrætslærernes faglighed til at justere og tilpasse aktiviteter og at tilføje andre dimensioner til idrætsundervisningen. Ingen af de fire idrætslærere kendte platformen i forvejen, hvilket tyder på at der kan gøres en indsats for at øge kendskabet til platformen.

De interviewede lærere bidrager med deres umiddelbare perspektiv på undervisningsplatformen, men er ikke baseret på deres erfaringer med gennemførte forløb. Der bør derfor fortsat undersøges, hvordan lærerne anvender platformen, og hvordan de forskellige aktiviteter, lektioner og forløb fungerer i praksis.

Åben-skole samarbejder inden for idræt indebærer afklaring af, hvad det er som parterne forventer at få ud af det, og hvilke kompetencer de hver især stiller med. Skole OL har rødder i den frivillige specialiserede idrætssektor, hvor de har adgang til specialiserede trænere inden for bestemte idrætsgrene. Skolerne tager derimod udgangspunkt i undervisning og uddannelse, og lærerne har alt andet lige bredere didaktiske og pædagogiske kompetencer. Flere af de interviewede lærere mener, at de selv har de nødvendige kompetencer og ikke har brug for samarbejdet med idrætsforeningerne. Andre lærere oplever, at de får inspiration og adgang til specialiserede kompetencer indenfor idrætslige områder, som de ikke selv har de nødvendige kompetencer indenfor.

FORENINGSPERSPEKTIVET

I dette afsnit er der fokus på foreningernes oplevelse af og interesse for Skole OL – herunder også kommunernes rolle som bindeled mellem forening og skole og som interessant i rekruttering af børn og unge til foreninger. I Skole OL's målsætning er der fokus på, at foreningernes rekrutteringsindsats skal styrkes. Det samme skal samarbejdet mellem foreninger, kommuner og skoler. Derudover kan der ligeledes være andre motiver hos foreningerne, som de oplever værdifulde ved deltagelse i Skole OL.

FORENINGERNE

I Skole OL's egen evaluering med stævnearrangerende foreninger, som deltog i 2019, gennemførte sammenlagt 63 foreninger spørgeskemaundersøgelsen (Skole OL, 2019e). Stævnearrangørerne planlagde Skole OL stævnet med følgende sportsgrene: atletik, bordtennis, bowling, bue-skydning, cross, o-løb, roning og svømning. Det fremgår af evalueringen, at stævnearrangørerne har haft flere årsager til at deltage i Skole OL. 69,7% deltog i Skole OL, fordi deltagelsen kunne skabe opmærksomhed i lokalsamfundet, 68,2% deltog fordi Skole OL giver anledning til at oprette god kontakt til de lokale skoler, og 66,7% deltog fordi de mener, at det er sjovt at deltage i Skole OL. Hertil deltog 53% af stævnearrangørerne i Skole OL, fordi det kunne give anledning til at rekruttere nye medlemmer til deres klub, og 36,4% fordi det bidrager med økonomi til klubben (Skole OL, 2019e). Af besvarelserne fremgår det altså, at foreningerne har flere forskellige motiver for deres deltagelse, og ikke udelukkende et rekrutteringsperspektiv. En del af dem er fx moti-

veret af Skole OL i sig selv, og ser det som en god mulighed for at gøre opmærksom på dem selv og deres sport.

Evalueringen giver også indsigt i, hvordan stævnearrangørerne oplevede at deltage i Skole OL. I alt angiver 93,7% af stævnearrangørerne, at de er *enige* eller *meget enige* i, at det har været sjovt at arrangere Skole OL. 65,7% har opnået en god kontakt med skolerne i deres nærområde, og 30,2% har fået en god kontakt med kommunen. 14,3% erklærer sig *enige* eller *helt enige* i, at de har fået nye medlemmer, og 20,6% har fået nye idéer til deres sport (Skole OL, 2019e).

Overordnet oplever de fleste foreninger ikke de store udfordringer med at afholde Skole OL. Den største udfordring er umiddelbart rekruttering af frivillige til stævnerne, som 27,0% angiver at være *enige* eller *helt enige* i. Samtidig oplever 90,4% af stævnearrangørerne, at kontakten til Skole OL's sekretariat var *rigtig god* eller *god*. 60,5% af foreningerne har fået en artikel i lokalavisen om afholdelsen af Skole OL, og 57,1% angiver at have gjort noget for at rekruttere medlemmer til deres foreningen i forbindelse med afholdelsen af Skole OL.

Afslutningsvis har 43 af stævnearrangørerne kommenteret, hvordan Skole OL kan gøres endnu bedre. Kommentarerne omhandler både indhold, økonomi og praktik, og vidner om nogle engagerede arrangører. Nogle arrangører havde kommentarer til pointsystem, kåring af vindere og uddeling af medaljer til de bedste.

Én arrangør mener bl.a., at det er et problem, at Skole OL er blevet større og nu omfatter flere discipliner og dermed også flere lokalstævner, som alle afholdes i et komprimeret forår. Det kan ifølge denne aktør gøre det svært at rekruttere deltagere til de mindre sportsgrene. Endelig ønsker et par af arrangørerne hjælp og vejledning til åben-skole samarbejdet og rekruttering af nye medlemmer.

FIIBL interviewede seks repræsentanter fra forskellige foreninger, der havde afholdt skoleforløb i løbet af efteråret 2019. Foreningerne er geografisk fordelt ud over hele landet, og de interviewede var typisk ildsjælene i idrætsforeningen, der har haft ansvaret for samarbejdet omkring Skole OL med skolerne i nærområdet. Kerneargumentet for at deltage i Skole OL er muligheden for promovering. Således nævner samtlige adspurgte foreninger, at Skole OL er et udstillingsvindue for, at foreningerne kan promovere sine aktiviteter - og i bedste fald få flere medlemmer i klubben.

"Skole OL har været en måde at rekruttere nogle unge udøvere til vores klub, da vi jo er en marginal sport, der ikke er førstevalget for alle. Ligeledes ligger vi i den anden ende af byen, som gør det vanskeligt at folk kommer hertil. Men der kan Skole OL åbne døren for de unge."
(Citat: Foreningsaktør)

Dog er det kun et fåtal af de interviewede foreninger, der oplever et stigende medlemstal, og for dem, som gør, er der tale om omtrent 1-2 medlemmer rekrutteret direkte via Skole OL. Nogle foreninger italesætter åben-skole samarbejdet som et grundlag for at kunne lægge de kræfter i Skole OL, som de gør. De argumenterer for, at længerevarende samarbejder gennem for-træningsforløb i foreningerne kunne være nøglen til øget rekruttering.

"Selve Skole OL-eventen er jo en festdag, som bare skaber en virkelig god oplevelse. Jeg synes, det har været fedt med det øgede fokus på de her for-træningsforløb, så vi får nogle forløb med skolerne også - de når at komme

her ud og lærer os at kende. Skole OL giver en masse i forhold til at sætte fokus på sporten. Men i forhold til rekruttering af medlemmer til foreningen tror jeg, det gør mere, at skolerne kommer ud og er med til et forløb over flere gange. Enkeltgangsoplevelser hjælper ikke – de skal ud at have en tilknytning og opleve, de bliver bedre til noget.” (Citat: Foreningsaktør)

Det er dog langt fra alle skoler, som har benyttet sig af for-træningsforløb. Nogle grundet praktiske udfordringer og mangel på tid, mens andre af de interviewede lærere vurderer, at de har tilstrækkelige kompetencer til at kunne varetage undervisningen frem mod de lokale stævner.

”Jeg er jo idrætslærer, så jeg ved godt hvad der skal øves i. Vi synes, det giver bedst mening at gøre det på den måde.” (Citat: Lærer)

Der er altså noget, som tyder på, at der er forskellige interesser forbundet med for-træningsforløb, idet nogle lærere mener at besidde den fornødne faglighed til at løfte idrætsundervisningen, mens foreningerne gerne så, at flere elever og skoleklasser kom på besøg og modtog undervisning i foreningen.

Foruden medlemstilvækst, markerer flere foreninger, at det også er relevant at kigge på, hvordan et event som Skole OL foster foreningsfællesskabet i den enkelte forening. Der har i nogle tilfælde været en oplevelse af, at medlemmerne på tværs af aldersgrupper og hold i den enkelte forening, har fået et bedre fællesskab i kølvandet på afholdelse af Skole OL-events. Foreningerne ser Skole OL som et tilbud og supplement til deres øvrige børne- og ungdomsaktiviteter. De har

dog ikke en oplevelse af, at Skole OL har ændret måden, de praktiserer deres sport på, eller har gjort sporten mere børnevenlig. Det er ellers en af Skole OL's målsætninger, at Skole OL også skal bidrage med foreningsudvikling og bedre børnetræning. Foreningsaktørerne er generelt positivt stemt for Skole OL i sin helhed og som koncept, men der nævnes enkelte udfordringer. En af dem er, at samtlige foreninger i kommunen er ude efter samme målgruppe på samme tidspunkt, som der også var nævnt i Skole OL's egen evaluering. Andre udfordringer er af mere praktisk karakter. Én foreningsrepræsentant problematiserer Skole OL's fokus på antallet af deltagere, samt størrelsen af lokalstævner og finalestævner. For ham betyder antallet af deltagere i stævnet ikke noget, hvis det ikke medfører flere medlemmer i foreningerne.

SPECIALFORBUNDENE

Specialforbundene fungerer som et bindeled mellem Skole OL's sekretariat og foreningerne. De har ansvaret for at etablere kontakt til forskellige klubber og foreninger og i samarbejde planlægge og afvikle stævner. Samtidig er det som oftest specialforbundene, der udvikler stævnekoncepter og undervisningsmaterialer. Gennem interviews med kontaktpersoner i 10 specialforbund i 2021 fremgår det, at de finder det attraktivt at være en del af Skole OL, idet det fungerer som en platform, hvor forbundene kan promovere deres sport. Det kan styrke kendskabet og øge synligheden for de respektive foreninger, og derigennem tiltrække nye medlemmer (Nielsen og Pedersen, 2021). Specialforbundene identificerer sig med Skole OL's mål om at tiltrække børn og unge til

idræts- og foreningslivet, og give dem indsigt i, hvilken værdi og glæde idrætten kan bidrage med. Dette er afgørende for specialforbundenes motivation. Samtidig oplever flere forbund, at det er svært at måle stigningen af medlemmer, og at rekrutteringspotentialer ved Skole OL ikke er indfriet tilstrækkeligt (Nielsen og Pedersen, 2021).

Skole OL har – som tidligere nævnt - tre grundlæggende værdier: *fællesskab, færdighed og fairplay*, som skal sætte dagsordenen for samarbejdet med specialforbundene. Flere af de interviewede specialforbund mener, at værdierne er gode, og at de kan identificere sig med værdierne. Omvendt oplever andre forbund, at værdierne er uden betydning for dem og deres foreninger, men at de kan være gode nok i kommunikationen med skoler og kommuner. Samtidig oplever de, at Skole OL's værdier i forvejen er integreret implicit i deres forbund, og derfor bruger de ikke energi og fokus på at arbejde yderligere med værdierne (Nielsen og Pedersen, 2021).

KOMMUNERNE

Foruden foreninger og specialforbund, er ansatte i de kommunale forvaltninger også af central betydning for gennemførelsen af Skole OL i flere kommuner. I FIIBL's undersøgelse blev fire kommunale aktører interviewet om deres rolle i gennemførelsen af Skole OL-aktiviteter. De kommunale aktører var ansat i kultur-/fritids- eller skoleforvaltningen og besad forskellige typer af stillinger (playmaker, idrætskoordinator), hvor ét af de primære ansvarsområder var samarbejdet mellem skole og forening.

De kommunale aktører var i særdeleshed ansvarlige for det administrative og praktiske udenom de forskellige Skole OL-events grundet deres ansvar for eksempelvis fordeling af kommunens haller, samt deres direkte kontakt til såvel foreningerne som skolerne. På den måde er kommunens rolle med til at lette nogle af opgaverne for foreningerne ift. rekruttering af skoler og kontakt angående events i dagtimerne mv. I flere af kommunerne var Skole OL et godt tilbud, fordi det passede godt med de kommunale strategier på området, og det derfor blev nemt og relevant for de kommunale aktører at bidrage til at få det op at køre.

”Hejt oppefra uden at tænke i kommunale søjler og kasser, så handler vores deltagelse i Skole OL om at fremme nogle værdier og styrke dannelsen hos de unge mennesker i kommunen. Der er også en interesse i at børnene har en sund og aktiv fritid, og at de har nogle gode fællesskaber omkring sig. Det kan Skole OL, og det kan idrætten, når den er bedst. Det vil vi gerne understøtte: Trivsel i skolen, aktiv fritid, fællesskaberne er det primære fokus og incitament. Derudover kan vi se den energi, der opstår, når skoler og foreninger spiller sammen fordi det er et godt afbræk for mange at komme ud og opleve tingene på en anderledes måde, prøve kræfter i nye sammenhænge og se deres undervisere i andre kontekster. Så det har mange værdier også. Der er altså både store og små værdier i det her samarbejde, og det er også noget vi kan og vil prioritere i kommunen.” (Citat: Kommunal aktør)

Samtidig peger både repræsentanter fra skoler og foreninger på, at det kommunale bindeled er

helt afgørende for et godt åben-skole samarbejde. Den kommunale aktør har en direkte adgang til skoler og foreninger, hvilket er en stor fordel. Det kræver et godt samarbejde mellem skoleforvaltningen og kultur/fritidsforvaltning, hvilket i nogle tilfælde kan være en udfordring. I mange kommuner sørger den kommunale aktør for en stor del af administration, og rekruttering af foreninger og skoler via deres direkte kontakt hertil. De hjælper fx med booking af kommunens haller, opmærksomhed fra de politiske udvalg, og sørger for diverse godkendelser. Samtidig fungerer den kommunale aktør nogle steder som et bindeled mellem de frivillige i foreningerne og lærerne, der nogle gange kan have svært ved at få fat på hinanden i de rigtige tidsrum. Sidst men ikke mindst, peger nogle foreninger på, at samarbejdet med kommunen er den største gevinst ved Skole OL.

Herved får foreninger en god kontakt og relation til en kommunal aktør, som de også i andre sammenhænge kan få gavn af. På tværs af samtlige aktører i FIIBL's undersøgelse er der enighed om, at der er et stort potentiale i at styrke åben-skole samarbejdet gennem de kommunale aktører. Det kunne fx indebære at etablere endnu stærkere netværk til de kommunale aktører, og forsøge at skrive Skole OL ind som en fast del af kommunernes politikker og strategier.

→ VURDERING

Skole OL er for foreninger, forbund og kommuner en god platform for åben-skole samarbejdet, og for introduktion af forskellige idrætsmiljøer til mange børn. For mange af foreningerne har Skole OL-stævnerne en værdi i sig selv, idet de kan vise deres idræt frem og afvikle en god dag med den idræt, de går op i. Flere af de interviewede er dog også interesserede i længerevarende forløb, hvor de vurderer, at chancen for rekruttering er større. Dele af empirien peger også på, at rekrutteringsindsatsen bør udvikles yderligere i Skole OL, og enkelte foreninger efterspørger hjælp og vejledning til udvikling af rekrutteringsindsatsen og åben-skole samarbejdet.

Skole OL har udvidet antallet af idrætsdiscipliner, hvilket gør valgmulighederne større for skolerne. De enkelte klasser har dog ofte ikke mulighed

for at deltage i flere discipliner og forløb, hvilket giver enkelte af foreningerne udfordringer, da de oplever at have svært ved at tiltrække deltagere. Udfordringen forstærkes af, at de fleste stævner ligger i forårsmånederne.

For mange foreninger er samarbejdet med den kommunale forvaltning helt afgørende for afviklingen af stævnerne, og samtidig angiver flere, at samarbejdet omkring Skole OL giver en god relation med kommunen, som ligeledes kan være gavnlige for dem i andre sammenhænge. De kommunale aktører fungerer desuden nogle steder som rekrutteringsagenter for både foreninger og skoler ift. deltagelse i forløb og stævner. Dette gør dem til en vigtig interesse for Skole OL og forankringen heraf i landets kommuner over tid.

KONKLUSIONS- OG UDVIKLINGSPERSPEKTIVER

Ud fra gennemgangen af Skole OL's egne evalueringer, strategier og handleplaner og interview foretaget af FIIBL og kandidatstuderende på Syddansk Universitet har vi i de foregående tre afsnit evalueret Skole OL ud fra henholdsvis børne-, skole- og foreningsperspektivet. Skole OL har siden begyndelsen af 2009 udviklet sig fra en lokal begivenhed til at være tæt på landsdækkende med deltagelse af mange foreninger, frivillige og en stor del af de danske skoleelever. Fra 2020 omfatter Skole OL's aktiviteter elever fra 0.-8. klasse i grundskolen. Skole OL som stævne er allerede værdsat af mange skoler, lærere og elever, og ligeledes oplever mange foreninger en værdi af Skole OL-stævnerne i sig selv med den opmærksomhed og umiddelbare glæde, det genererer. Stævneformater, pointsystemer, regelstyring, logistik og mange andre elementer kan til stadighed forbedres og tilpasses, men i det store hele har Skole OL et stævnekoncept, der virker og giver værdi. Skole OL har ambitioner om at være mere end blot et enkeltstående event. Først og fremmest skal Skole OL være en bro, der får flere børn og unge til at blive medlemmer i idrætsforeningerne. Dernæst vil Skole OL styrke idrætsundervisningen i grundskolen, så flere elever oplever bevægelsesglæde og oplever succes i idrætten. I den nyeste handleplan for 2021-2022 vil Skole OL fortsætte med virtuelle og fysiske aktiviteter, og sætte endnu mere fokus på tidligere målsætninger, som grundet covid-19 ikke er blevet opfyldt.

Dette indebærer bl.a. afvikling af finalestævnet i Billund. Skole OL vil arbejde frem mod otte mål i sæsonen 2021-2022 (Skole OL, 2021a):

1. at videreudvikle og forankre De Virtuelle Skole Olympiske Lege som en del af Skole OL-programmet
2. at udvikle konkurrencekoncepter til specialskoler og koncepter til ind- og udskoling
3. at udvikle et finalekoncept, der præsenterer Skole OL i børnehøjde i Billund
4. at sikre udviklingen af Skole OL's kerne, som er programindholdet af sportsgrene, stævnerne, undervisningsforløbene og konkurrencekoncepterne
5. at etablere kontakt til og samarbejde med kommunale myndigheder omkring Skole OL
6. at skabe og dokumentere resultater, indsigter og muligheder for at inspirere kommunale samarbejder med idrætsforeninger og skoler
7. at styrke fortællingen om den unikke olympiske idrætsoplevelse
8. at sikre inddragelse af børnene i udviklingen af Skole OL

UDVIKLING AF STÆVNER OG KONKURRENCEKONCEPTER

Disse otte mål vidner om, at Skole OL fortsat har høje ambitioner på idrættens og børnenes vegne, og at de har nogle velfungerende koncepter og aktiviteter, som de med børnenes, brugernes og samarbejdspartnernes input kan gøre endnu stærkere. Skole OL forbindes af mange med konkurrence og stævner, hvilket også er det, de fleste mennesker forbinder med de almindelige Olympiske Lege, hvor danske atleter følges i kampen

for medaljer ved den største idrætsbegivenhed hvert fjerde år. Dette går igen i Skole OL – om end i mindre skala og i børnehøjde. Flere af Skole OL's mål skriver sig direkte ind i den olympiske fortælling med dens værdier og kultur, der indebærer dysten, konkurrencerne og fællesskabet omkring det. Skole OL's tre værdier passer på mange måder godt ind, da de indfanger essensen - og problematikkerne - ved klassekonkurrencerne og kampen om medaljer, hæder og ære.

Fællesskabet først og fremmest, når klasserne er på tur og kæmper sammen mod andre klasser fra andre skoler om at blive de bedste. Der er intet så godt for et fællesskab som en sejr. Spørgsmålet er, hvordan Skole OL kan udvikle endnu stærkere koncepter, hvor konkurrence ikke sker på bekostning af fællesskabet, og hvor fx ønsket om at stille det stærkeste hold ikke overskygger hensynet til de mindre dygtige elever i klassen? Ønsket om at få alle børn med i Skole OL er prisværdig og helt afgørende for Skole OL, men spørgsmålet er, hvordan Skole OL udlever ambitionen om at indtage børnene i den udvikling, og især hvordan ønsker og behov fra forskellige børn kan udfoldes i Skole OL's koncept? Disse forskellige behov er til stede i de almene grundskoler og rækker især også ud i specialskolerne. Skole OL har indgået samarbejde med Parasport Danmark om udvikling af koncepter til elever med fysiske og mentale handicap, men dette perspektiv er ikke undersøgt i denne rapport.

Færdighed er naturligt forbundet med *hurtigere, højere, stærkere* i det olympiske motto, og det

man hædrer og fejrer i konkurrencen og dysten, som i sidste ende leder til vinderceremoni og medaljeoverrækkelse.

Fairplay som den sidste værdi er også direkte forbundet med konkurrencen, og omhandler den lige mulighed for at vinde uden snyd og med en samtidig overholdelse af et moralsk kodeks, der ikke er yderligere defineret.

Skole OL har dermed et stærkt brand, som er tæt koblet til sportens og konkurrencens logik, hvilket der kan udvikles videre på. Sporten og den olympiske bevægelse rummer en speciel historie, tradition og værdi, som er en del af det samfund vi lever i i dag. Spørgsmålet er, hvordan Skole OL bedst udnytter dette potentiale og styrker fortællingen om, at Skole OL i form af stævner og konkurrencer i sig selv er et interessant perspektiv for undervisningen i idræt i grundskolen?

UDVIKLING AF IDRÆTSUNDERVISNINGEN

Skole OL har udviklet en seriøs undervisningsplatform og har yderligere ambitioner om at udvikle undervisningsforløb. Med den nuværende undervisningsplatform er der samlet en lang række øvelser og aktiviteter, som lærerne kan anvende i undervisningen. Nogle af de interviewede lærere gav udtryk for, at det er nødvendigt at tydeliggøre læringsmålene i aktiviteter og forløb, og at de opstillede mål næsten udelukkende har fokus på elevernes færdigheder. Spørgsmålet er dog, hvilken form for læremiddel Skole OL's undervisningsplatform skal tilbyde, for at lærerne vil anvende den og finde den værdifuld i undervis-

ningen? Hvad er det, at Skole OL med rødder i foreningsidrætten og sportens logik kan bidrage med til idrætsundervisningen, som andre ikke kan? Hvordan kan man se, at de øvelser og aktiviteter, der bliver vist, stammer fra foreningsidrætten, og hvilken styrke har det? Er det overhovedet de frivillige trænere og specialisters opgave at koble deres bedste øvelser til undervisningens læringsmål, eller er det idrætslærernes opgave at re-didaktisere øvelserne til undervisning?

Der findes mange dygtige, frivillige trænere i foreningerne med specialiseret viden indenfor deres idrætter, og ligeledes findes der mange dygtige idrætslærere, der planlægger og udfører god undervisning for alle elever. Spørgsmålet er, hvordan Skole OL skal opfylde ambitionen om at styrke idrætsundervisningen? Og måske lige så interessant, hvordan åben-skole samarbejdet kan hjælpe til at udvikle både idrætsundervisningen og foreningsidrætten i den ønskede retning, hvor flere børn og unge oplever glæde ved idræt og bevægelse?

UDVIKLING AF FORENINGERNE

For mange foreninger giver deltagelse i Skole OL mening i sig selv, og giver værdi ift. promovring af deres sport, fællesskab og stolthed i foreningen, samt gode relationer med kommuner og skoler i området. Nogle foreninger og forbund ønsker desuden et mere tydeligt afkast i form af nye medlemmer – og Skole OL selv har ambition om, at de deltagende foreninger udvikler deres børne- og ungdomstræning og rekrutteringsindsats. Spørgsmålet er, hvilke muligheder Skole OL har

for at påvirke forbund og foreninger i den retning – og hvordan de deltagende elever i højere grad bliver i foreninger efter forløb og stævner? Hvilke værktøjer og vejledninger bør Skole OL have på hylderne, og hvilke er foreningerne interesserede i og kan udleve i praksis?

En central spiller i udviklingen af foreningerne og rekruttering af nye medlemmer kan være den kommunale forvaltning, der mange steder har en stor interesse i at styrke de frivillige fællesskaber og tilbyde gode idrætstilbud for børn- og unge i kommunen. Der er også stor enighed om, at hvis Skole OL skal udvikle sig til mere, så er kommunerne en central aktør. Men hvordan får Skole OL iværksat et godt partnerskab med 98 kommuner, og hvilken rolle kan Skole OL spille for kommunernes åben-skole samarbejder?

Denne rapport samler op på Skole OL's aktiviteter de seneste år og peger samtidig frem mod fortsat udvikling af et populært koncept, som hvert år samler mange elever om idrætten. Skole OL's sekretariat har givet FIIBL adgang til interne evalueringer og handleplaner, og fremstår som en organisation som konstant arbejder på at forbedre konceptet ift. deres formål og værdier. Covid-19 har medført to anderledes sæsoner med aflyste og anderledes aktiviteter, men samtidig også et nyt koncept for de yngste elever og planer for forbedring af stævnerne. Afslutningsvis skal lyde stor tak til de deltagende repræsentanter fra skoler, foreninger og kommuner i interviewene.

REFERENCER

Nielsen og Pedersen, 2021; *Meningsskabelse gennem kommunikation og værdier - Et case-studie af Skole OL sekretariatets kommunikation med de samarbejdende specialforbund, Kandidatspeciale i Idræt og Sundhed, Syddansk Universitet*

Skole OL, 2019a; *Skole OL Handlingsplan 2019-2020*, internt dokument

Skole OL, 2019b; *Evaluering af Skole OL 2019*, internt dokument

Skole OL, 2019c; *Evaluering Skole OL 2019, Finale – eleverne*, internt dokument

Skole OL, 2019d; *Evaluering Skole OL 2019 – Finale – lærerne*, internt dokument

Skole OL, 2019e; *Skole OL Evaluering – Stævnearrangør 2019*, internt dokument

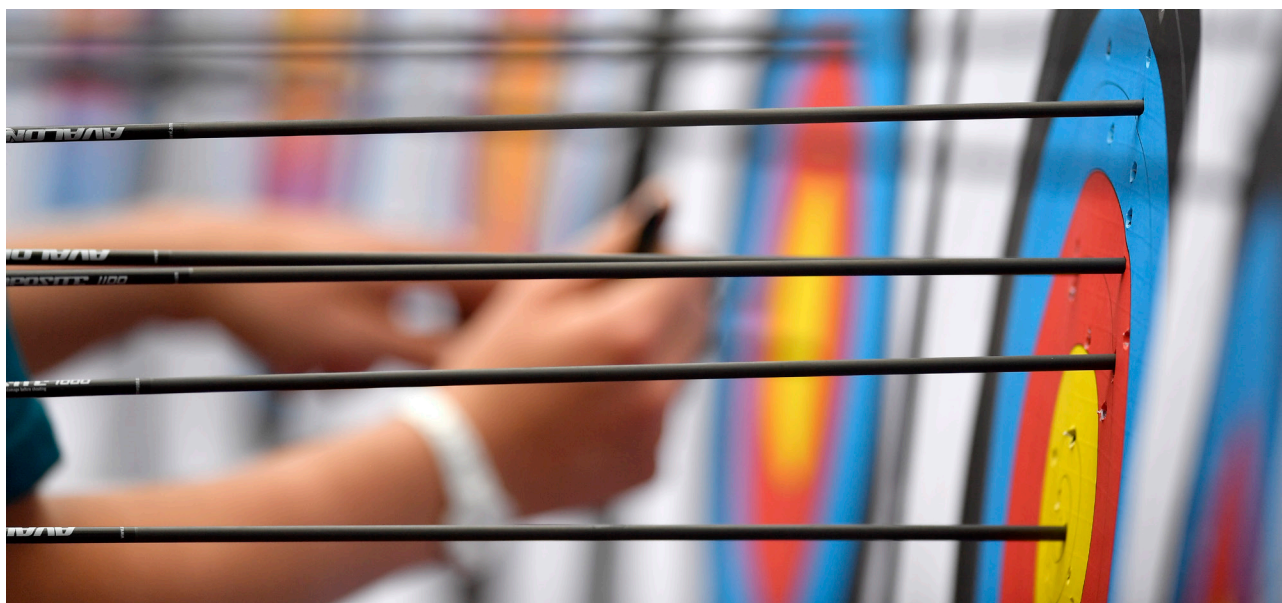
Skole OL, 2020a; *Skole OL Handlingsplan 2020-2021 (2022-2024)*, internt dokument

Skole OL, 2020b; *Skole OL – scenarier i en coronatid*, internt dokument

Skole OL, 2021a; *Skole OL Handlingsplan 2022 (2022-2024)*, internt dokument

Skole OL, 2021b; *Skole OL 2020-2021 statistik og evaluering*, internt dokument

www.skoleol.dk, u.å.: *Fællesskab, færdighed og fairplay*. Lokaliseret d. 11. januar 2022 på: <https://skoleol.dk/alt-om-skole-ol/faellesskab-faerdighed-og-fairplay/>

APPENDIKS 1: METODE

Undersøgelsen er baseret på 1) interviews med lærere, repræsentanter fra idrætsforeninger, og kommuner foretaget af FIIBL, 2) Skole OL's egne strategier, handleplaner og spørgeskemabaserede evalueringer med foreninger og skoler, og 3) kandidatafhandling ifm. Skole OL.

1. INTERVIEWS MED LÆRERE OG REPRÆSENTANTER FRA IDRÆTSFORENINGER OG KOMMUNER FORETAGET AF FIIBL

I foråret 2021 interviewede FIIBL fire lærere, seks repræsentanter fra idrætsforeninger, der har afholdt stævner og forløb, og fire fra den kommunale forvaltning. 12 ud af de 16 interviewede er fra Jylland. De fleste har afviklet eller deltaget i atletik, og derudover er roning, bordtennis, orienteringsløb og svømning repræsenteret. Interviewene foregik på zoom og varede ca. 30-45 minutter.

I januar 2022 interviewede FIIBL fire lærere med henblik på evaluering af undervisningsplatformen. De fire lærere blev rekrutteret gennem opslag og FIIBL's netværk af lærere. Det var ikke et krav, at lærerne har deltaget i Skole OL eller anvendt undervisningsplatformen. Interviews foregik på zoom, hvor lærerne sammen med interviewerens gennemgik undervisningsforløb og materialer på platformen. Derefter fulgte generelle spørgsmål om anvendelse af læremidler og materialer i undervisningen. Varigheden var 45-60 minutter.

2. SKOLE OL'S EGNE STRATEGIER, HANDLEPLANNER OG SPØRGESKEMABASEREDE EVALUERINGER MED FORENINGER OG SKOLER.

Til anvendelse i denne evaluering har FIIBL haft adgang til Skole OL's interne dokumenter og evalueringsrapporter. Skole OL har selv løbende dokumenteret og evalueret stævner og aktiviteter, og justeret sine strategier og handleplaner herefter. Da det er Skole OL selv, der har stået for evalueringerne, kan der stilles spørgsmålstegn ved kvaliteten og troværdigheden af de indkomne besvarelser. Der er dog ikke noget der tyder på, at de deltagende foreninger eller skoler har holdt kritik tilbage. Til gengæld er svarprocenterne for flere af evalueringerne i den lave ende, hvilket stiller spørgsmålstegn ved repræsentativiteten.

3. KANDIDATAFHANDLING IFM. SKOLE OL

I foråret 2021 blev der foretaget 10 interviews med de deltagende specialforbund i Skole OL. Interviewene blev foretaget med baggrund i en undersøgelse af Skole OL's sekretariats kommunikation med forbundene og deres identifikation med Skole OL's værdier. Der blev desuden også spurgt ind til den generelle oplevelse af Skole OL og motiverne for deltagelse. Interviews blev foretaget af to specialestuderende ved Idræt og Sundhed på Syddansk Universitet og under vejledning af Thomas Skovgaard.

SKOLE OL

RAPPORT UDGIVET AF FORSKNINGS- OG
IMPLEMENTERINGSCENTER FOR IDRÆT,
BEVÆGELSE OG LÆRING | 2022

